

น้ำ

กับยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศไทย

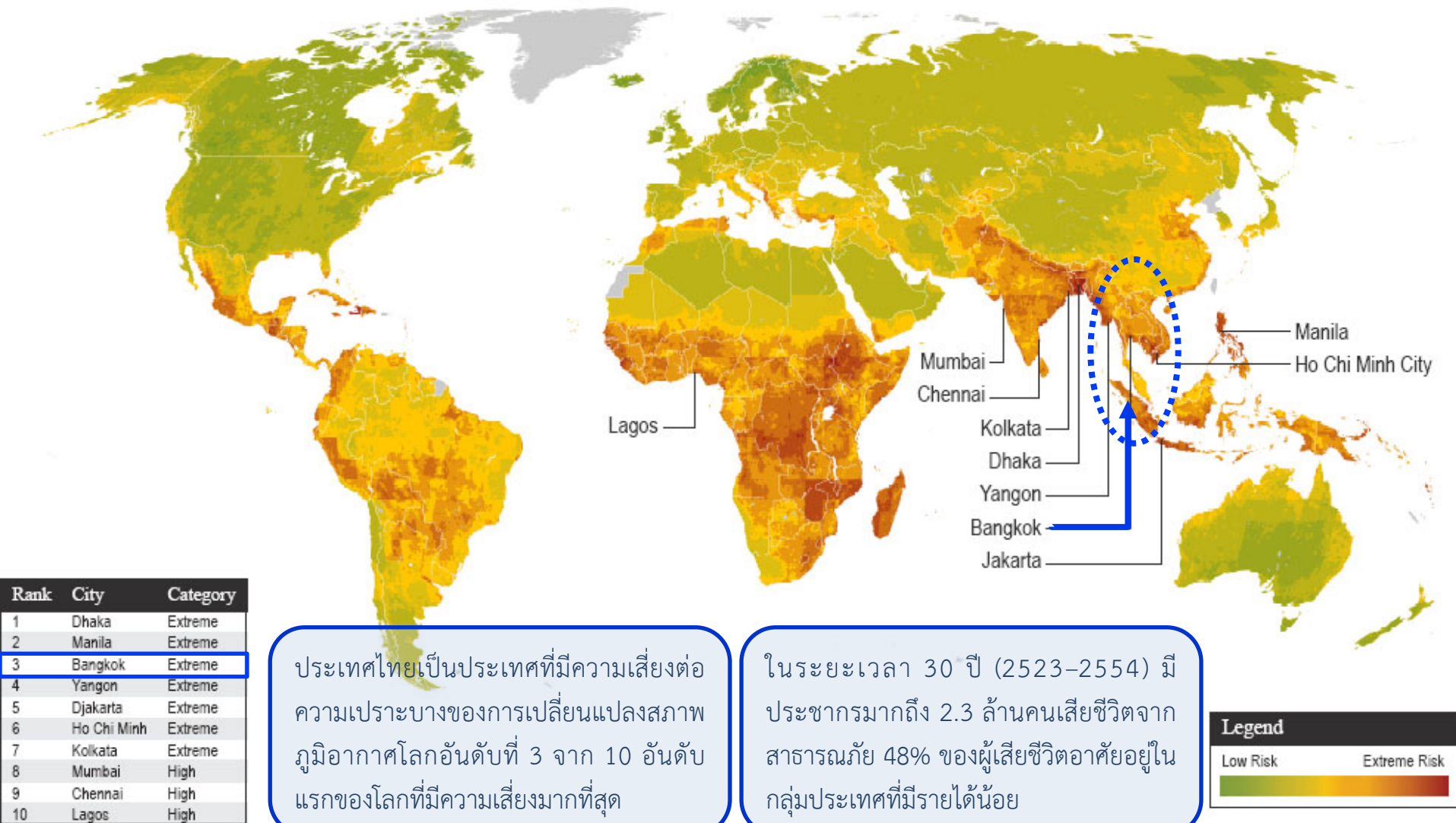
ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นางสาวลดาวัลย์ คำภา

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

14 ตุลาคม 2558 ณ โรงแรม เดอะ สุโกศล กรุงเทพฯ

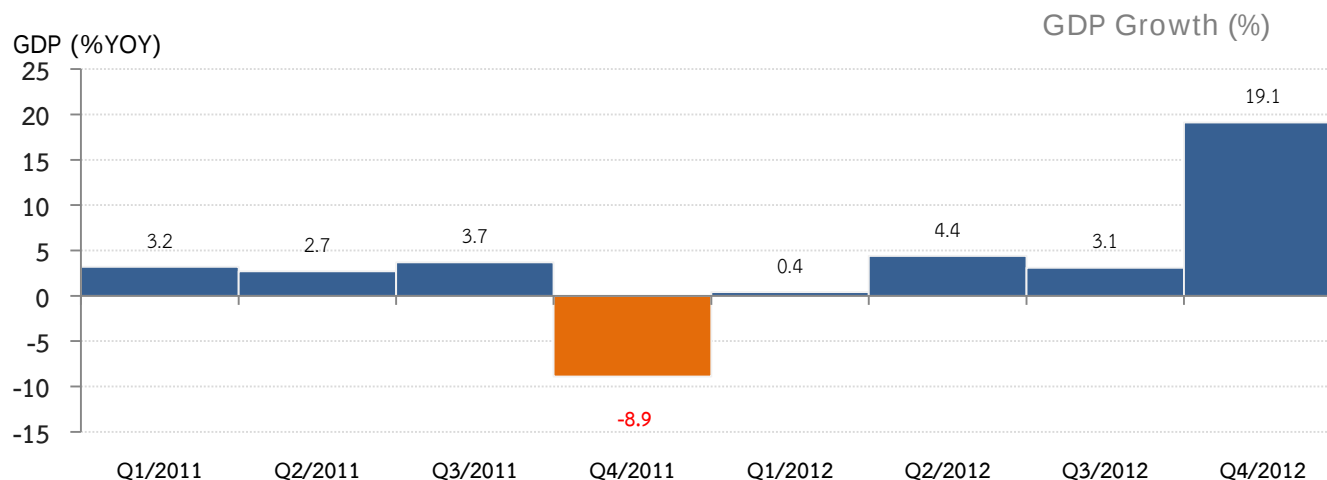

สถานการณ์อุทกภัยในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา

ประเทศไทยมีความเสี่ยงจากเหตุการณ์อุทกภัยเป็นลำดับที่ 7 จาก 162 ประเทศทั่วโลก

- ปี 2538 น้ำท่วมกรุงเทพ
แม่น้ำเจ้าพระยาเอ่อท่วมพื้นที่ริมน้ำ สูง 50-100 ซม. รวม 2 เดือน
- ปี 2543 น้ำท่วมหัดใหญ่
น้ำท่วมครั้งเลวร้ายที่สุดของหัดใหญ่ มีความเสียหายกว่า 10,000 ล้านบาท เสียชีวิต 233 คน
- ปี 2544 น้ำป่าถล่ม อ.วังซิ่น จ.แพร่
บ้านเรือนถูกน้ำพัดหาย 45 หลังคาเรือน เสียชีวิต 23 คน
น้ำท่วม – ดินถล่มบ้านน้ำก้อ เพชรบูรณ์
บ้านเรือนถูกน้ำพัดหายไปหลายสิบหลังคาเรือน เสียชีวิต 147 คน
- ปี 2548 น้ำท่วมเชียงใหม่
น้ำท่วม 4 ครั้งในรอบเดือนเศษ ระดับน้ำสูง 70 ซม. - 2 เมตร สูงที่สุดในรอบ 50 ปี
- ปี 2549 น้ำท่วม 5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
เกิดน้ำท่วมและดินถล่ม ประชาชนเสียชีวิตและสูญหาย 116 คน
- ปี 2553 น้ำท่วมภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้
ครอบคลุมพื้นที่กว่า 50 จังหวัด เสียชีวิต 258 คน
- ปี 2554 เป็นเหตุการณ์ครั้งรุนแรงในรอบ 70 ปี สร้างความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินอย่างกว้างขวาง 67 จังหวัด ทั่วประเทศเผชิญกับน้ำท่วม พื้นที่การเกษตร 4.9 ล้านเอเคอร์ ถูกน้ำท่วมซัง ประชาชน 13.4 ล้านคน ได้รับความเดือดร้อน บ้านเรือน 2,329 หลังคาเสียหายโดยสิ้นเชิง และนิคมอุตสาหกรรม 7 แห่ง (839 โรงงาน) เสียหายจากน้ำท่วมซัง

อุทกภัยปี 2554 : ผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ

ที่มา: สศช. รายงาน GDP ไตรมาส 4/2554

อุทกภัย 2554
ผลกระทบต่อ GDP

ผลกระทบต่อ GDP ไตรมาส 4/2554 หดตัวร้อยละ 9 เทียบกับการขยายตัวร้อยละ 3.7 ในไตรมาส 3/54 โดย GDP ณ ราคาปัจจุบันของภาคการเกษตร อุตสาหกรรม และภาคบริการ มีมูลค่าลดลง 328,154 ล้านบาท

นิคมอุตสาหกรรมเสียหาย 7 แห่ง รวม 804 บริษัท การผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ อุปกรณ์ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ลดลงร้อยละ 85 เทียบกับในช่วงเดือนเดียวกันของปี 2553

ให้ตุการณ์ภัยแล้ง: ความเสียหาย

พื้นที่ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ขาดแคลนน้ำ) ปี 55-57

	2555		2556		2557	
	มี.ค.	เม.ย.	มี.ค.	เม.ย.	มี.ค.	เม.ย.
จังหวัด	50	50	50	50	29	43
อำเภอ	552	497	568	538	162	308
ตำบล	3,923	3,417	3,869	3,639	949	1,913
หมู่บ้าน	38,567	36,388	37,236	35,450	8,465	18,246
พื้นที่การเกษตร เสียหาย (ไร่)	1,486,512		4,272,297		922,854	

ที่มา: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

พื้นที่ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ขาดแคลนน้ำ) และความเสียหายของพื้นที่การเกษตร ปี 2557
ต่ำกว่าปี 2555 และ ปี 2556

สถานการณ์ภัยแล้งกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ครึ่งแรกปี 2558 หดตัวร้อยละ 4.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2557 (ณ 16 ก.ค. 58, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร)

การบริหารจัดการน้ำก่อนปี 2554

ปี 2550

รัฐบาล พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

แผนการบรรเทาอุทกภัยและภัยแล้ง

- **วัตถุประสงค์:** เพื่อลดความรุนแรงของอุทกภัยในพื้นที่วิกฤต
- **ระยะเวลาดำเนินการ:** 9 ปี (ปี 2551-2559)
- **กรอบงบประมาณ:** 112,032 ล้านบาท
- **ผลการดำเนินงาน:** ได้รับจัดสรร 15,074 ล้านบาท สำหรับการดำเนินการในปี 2551 ส่วนอุทกภัยระยะกลางและระยะยาวได้รับจัดสรรงบประมาณปกติเพียงร้อยละ 52.4 ของกรอบแผนที่กำหนดไว้

ปี 2551

รัฐบาล นายสมัคร สุนทรเวช

แผนการลงทุนพัฒนาและการบริหารจัดการน้ำและการชลประทาน

- **วัตถุประสงค์:** เพื่อปรับปรุงแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิม เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน
- **ระยะเวลาดำเนินการ:** 12 ปี (ปี 2552-2563)
- **กรอบงบประมาณ:** 322,703 ล้านบาท
- **ผลการดำเนินงาน:** ได้รับจัดสรรงบประมาณปกติเพียงร้อยละ 38 ของกรอบแผนที่กำหนดไว้

ปี 2552

รัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ด้านทรัพยากรน้ำ

- **วัตถุประสงค์:** เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการกระจายน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร และน้ำเพื่ออุตสาหกรรม
- **ระยะเวลาดำเนินการ:** 12 ปี (ปี 2553-2555)
- **กรอบงบประมาณ:** 59,443 ล้านบาท
- **ผลการอนุมัติ:** ได้รับจัดสรรงบประมาณ 47,281 ล้านบาท และการเบิกจ่าย ณ วันที่ 10 มิ.ย. 57 ร้อยละ 98 ของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

ข้อสังเกต: แผนดังกล่าวขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ โดยได้สิ้นสุดลงเมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาล ทำให้โครงการต่างๆ ที่ได้รับการบรรจุไว้ในแผน โดยเฉพาะโครงการระยะยาว ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามกรอบที่แผนกำหนดไว้

การพัฒนาทรัพยากรน้ำในแผน 8 แผน 9 และ แผน10

แผน 8 (พ.ศ. 2540-2544)

การจัดการทรัพยากรน้ำ
ในระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ

- มีกลไกในการกำกับดูแล ในระดับชาติ และระดับลุ่มน้ำโดยมีกฎหมายรองรับ
- จัดระบบการจัดสรรและแบ่งปันน้ำ โดยยึดหลักความจำเป็นและเป็นธรรม โดยให้ทุกฝ่ายร่วมบริหารจัดการ
- จัดเก็บค่าน้ำดิบ รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและราคาค่าน้ำให้สะท้อนต้นทุนการจัดหา การผลิต การแจกจ่าย และการบำบัดน้ำเสีย
- ปรับปรุงระบบส่งและจ่ายน้ำ เพื่อลดการรั่วไหลของน้ำ
- ส่งเสริมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำ การนำน้ำที่บำบัดแล้วมาใช้ใหม่ในอุตสาหกรรม

แผน 9 (พ.ศ. 2545-2549)

การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
ยั่งยืน และเป็นธรรม

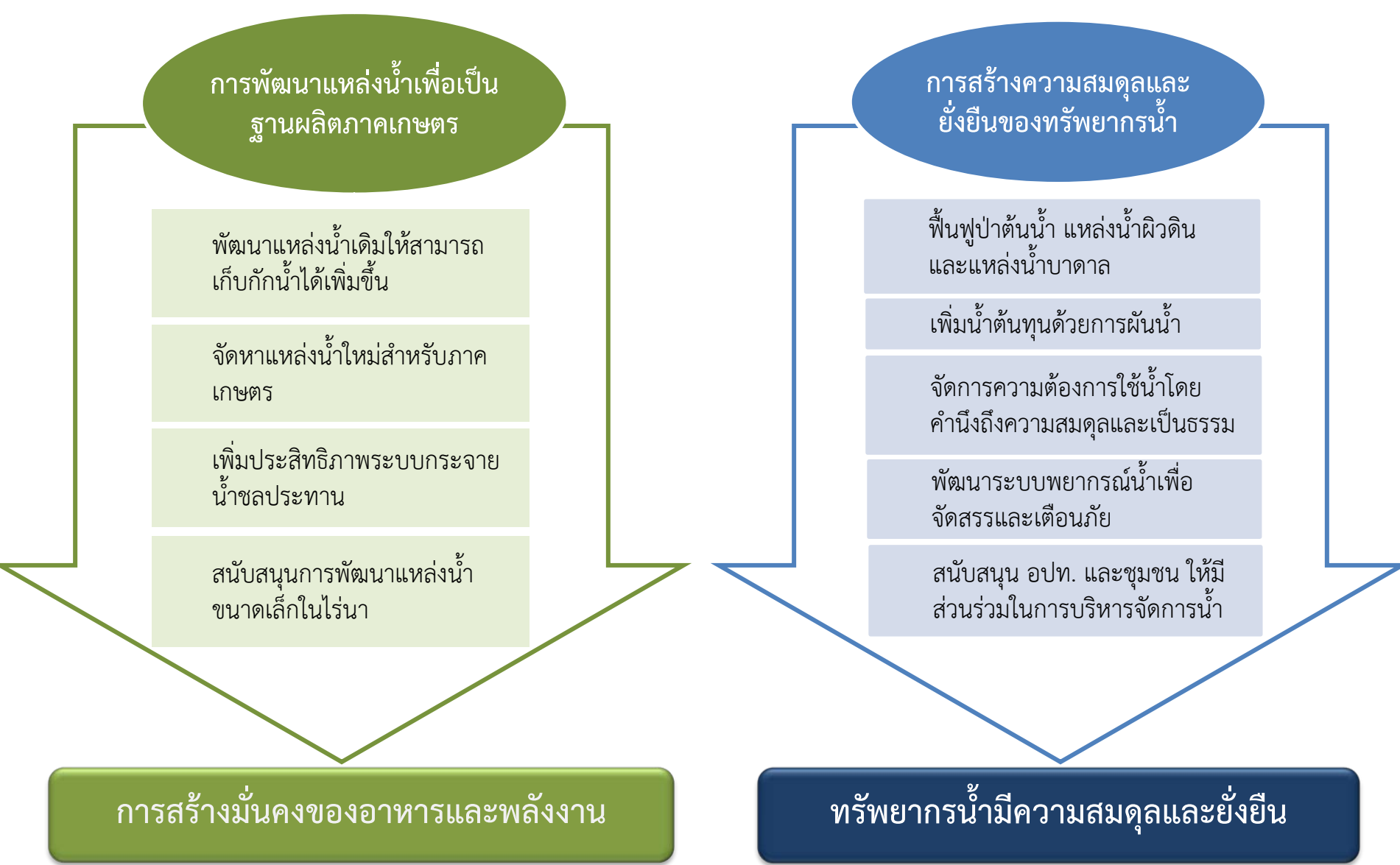
- ใช้ประโยชน์แหล่งน้ำที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ ปรับระบบการเกษตรไปสู่พืชที่ใช้น้ำน้อย เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ
- จัดหาแหล่งน้ำเอนกประสงค์ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม
- ศึกษาศักยภาพน้ำใต้ดินทั่วประเทศ กำหนดแนวทางการจัดการ
- เก็บค่าบริการใช้น้ำดิบ ควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจในการรักษาคุณภาพแหล่งน้ำและใช้น้ำอย่างคุ้มค่า
- พัฒนาระบบการพยากรณ์ ให้เอื้ออำนวยต่อการแก้ไขปัญหา น้ำขาดแคลน และการป้องกันน้ำท่วม
- จัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน

แผน 10 (พ.ศ. 2550-2554)

บริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำ
อย่างบูรณาการ

- พื้นฟูป่าต้นน้ำ ปลุกป่า สร้างฝาย ปลุกหญ้าแฝกในพื้นที่ลาดชัน
- พัฒนาแหล่งน้ำ ปรับปรุงแหล่งน้ำที่มีอยู่ พัฒนาระบบโครงข่ายน้ำ พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ นำน้ำบาดาลมาใช้ร่วมกับน้ำผิวดิน
- ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ก่อสร้างแก้มลิง และปรับปรุงระบบระบายน้ำชุมชนเมือง
- บรรเทาปัญหาน้ำเสีย บังคับใช้กฎหมาย ควบคุมและกำจัดน้ำเสีย สนับสนุนการบำบัดน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด จัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสีย
- เพิ่มประสิทธิภาพระบบข้อมูล พัฒนาระบบช่วยตัดสินใจ ระบบพยากรณ์และเตือนภัย
- พัฒนาองค์กรบริหารจัดการน้ำ สร้างความร่วมมือระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่ พัฒนาองค์กรลุ่มน้ำและองค์กรชุมชน

แนวทางการพัฒนาทรัพยากรน้ำในแผนฯ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

ปัญหาของการบริหารจัดการน้ำ

ความต้องการใช้น้ำมากกว่าปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ การเติบโตทางเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของประชากร และการขยายตัวของชุมชนเมือง

ภัยแล้งและน้ำท่วมมีความถี่และความรุนแรงเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดความผันผวนของปริมาณฝนในแต่ละช่วงเวลาของปี มูลค่าความเสียหายจากภัยแล้งช่วงปี 2532-2552 รวมประมาณ 13,200 ล้านบาท ส่วนความเสียหายจากอุทกภัยมีมูลค่า 110,516 ล้านบาท

การขาดระบบการกระจายน้ำจากแหล่งเก็บกักน้ำ และระบบที่อยู่เดิมมีสภาพทรุดโทรม

การใช้น้ำไม่มีประสิทธิภาพ กรุงเทพมหานคร ใช้น้ำเฉลี่ยต่อวัน 400 ลิตร คิดเป็น 6.7 เท่าของคนชนบท และมากกว่าคนฮ่องกง ซึ่งใช้น้ำเฉลี่ยต่อวันเพียง 122 ลิตร

การบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภคขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการของ อปท. ขาดประสิทธิภาพ โดยส่วนใหญ่ขาดความพร้อมด้านบุคลากรและด้านเทคนิค ขาดกลไกกำกับดูแลด้านคุณภาพและมาตรฐานน้ำประปา

การบริหารจัดการน้ำในระดับชาติ ขาดเอกภาพ ทั้งด้านกฎหมายและกลไกการดำเนินงาน มีหน่วยงานกว่า 30 หน่วยงาน ดูแลด้านน้ำภายใต้กฎหมายที่ต่างกัน

การบริหารจัดการน้ำของประเทศ

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ มีมิติที่จำเป็นต้องคำนึงถึง 3 องค์ประกอบ กล่าวคือ เส้นทางการน้ำ ปริมาณน้ำ (น้ำท่วม น้ำแล้ง) คุณภาพน้ำ อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการน้ำของประเทศไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเนื่องจาก

1. หน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมีเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกันอย่างมีเอกภาพ

2. กฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีจำนวนหลายฉบับ บางส่วนมีความซ้ำซ้อน ขัดแย้ง และไม่เชื่อมโยงกัน อีกทั้งมีช่องว่างและไม่ครอบคลุมการปฏิบัติการทั้งหมดในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และขาดการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่งผลให้

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศที่ผ่านมาขาดเอกภาพและทิศทางที่ชัดเจน อันเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การแก้ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำของประเทศยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร

แนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำ

ปรับปรุง
โครงสร้าง ให้
กนช. เป็น
National Water
Board

จัดทำ
รายละเอียด
(ร่าง) พ.ร.บ.
ทรัพยากรน้ำ
พ.ศ. ...

- ❖ ปรับปรุงระเบียบ สนร. 2550 ให้ กนช. สามารถบริหารจัดการและสั่งการหน่วยงานปฏิบัติได้อย่างเป็นเอกภาพ
- ❖ อนุกรรมการฯ ชุดที่ 4 ภายใต้คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ข้อสรุปเกี่ยวกับองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำควรมีองค์กร 2 ระดับ คือ 1. องค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับชาติ และ 2. องค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ

- ❖ เพื่อให้มีกฎหมายแม่บทด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ
- ❖ ประเด็นที่เกี่ยวข้อง เนื่อง กับการจัดทำรายละเอียด (ร่าง) พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ... คือ 1. เห็นควรปรับปรุงฝ่ายเลขานุการ กนช. ให้ครอบคลุมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ และ 2. เห็นควรให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สำหรับใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการบริหารจัดการของคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา

ความก้าวหน้า: ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๙)

คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (พ.ศ. 2558-2569) ซึ่ง ครม. ได้เห็นชอบยุทธศาสตร์ฯ ทั้ง 6 ด้าน เมื่อวันที่ 7 พ.ค. 2558 โดยมีมติ มอบหมายให้ กนช. นำแผนยุทธศาสตร์ฯ ไปปฏิบัติ ตลอดจนเร่งรัดดำเนินการตามแผนการปรับปรุงองค์กร และเมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้าง กนช. เรียบร้อยแล้ว ให้คณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ติดตามการขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของ กนช. ต่อไป

6 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

1. ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค
2. ยุทธศาสตร์การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต (เกษตรและอุตสาหกรรม)
3. ยุทธศาสตร์การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย
4. ยุทธศาสตร์การจัดการคุณภาพน้ำ
5. ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน
6. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 กรมทรัพยากรน้ำ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ ในระยะเปลี่ยนผ่านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ภายใต้ระเบียบ สนร. 2550 ไปสู่การจัดตั้ง พ.ร.บ. น้ำ พ.ศ. ได้จัดประชุม กนช. ครั้งที่ 1/2558 โดยมีนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ประธาน กนช. เป็นประธาน

ความก้าวหน้า: การแต่งตั้งคณะกรรมการภายใต้ กนช.

กนช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ 4 คณะ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ กนช. ดังนี้

คณะกรรมการวิเคราะห์ติดตามสถานการณ์และแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ
ประธาน : รมต. มท.

คณะกรรมการบริหารจัดการความต้องการน้ำ
ประธาน : รมต. กษ.

คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ประธาน : รมต. ทส.

คณะกรรมการติดตาม ประเมินโครงการและประชาสัมพันธ์
ประธาน: รมต. ประจำ สนร.

ความก้าวหน้า: พ.ร.บ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

จากมติ ครม. วันที่ 20 ม.ค. 58

จัดทำรายละเอียด (ร่าง) พ.ร.บ.
ทรัพยากรน้ำ
พ.ศ. ...

- วันที่ 7 กันยายน 2558 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้แจ้งว่าคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้ตรวจพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวแล้วเสร็จ
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ยืนยันร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวที่ สกก. ตรวจพิจารณาแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณา ต่อไป

- วันที่ 8 กันยายน 2558 คณะรัฐมนตรี ได้มีมติ รับทราบรายงานเรื่อง กลไกการปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และมีมติให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของรายงานฉบับดังกล่าว

การจัดการทรัพยากรน้ำในอนาคต

การลดปริมาณความต้องการใช้น้ำ

- เทคโนโลยีการประหยัดน้ำสำหรับชุมชนเมือง ซึ่งมีอัตราการใช้น้ำสูงกว่าชนบทถึง 6.7 เท่า โดยการวิจัยพัฒนาอุปกรณ์สำหรับใช้ในห้องน้ำ เป็นต้น
- การนำน้ำเสียกลับมาใช้ใหม่ในภาคอุตสาหกรรม เพื่อหาแนวทางลดต้นทุนการบำบัดน้ำเสียซึ่งเน้นการใช้สารเคมีและมีราคาสูง มาเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน เน้นการบำบัดด้วยธรรมชาติ
- การลดต้นทุนการกรองน้ำทะเลเป็นน้ำจืด เพื่อเป็นทางเลือกให้กับพื้นที่ขาดแคลนน้ำ เช่น เกาะ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งขณะนี้หลายประเทศกำลังเร่งศึกษาวิจัยเพื่อลดต้นทุนการผลิตน้ำ
- การลดปริมาณการใช้น้ำของพืช วิจัยพันธุ์พืชและเทคนิคการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย

การเพิ่มประสิทธิภาพการกระจายน้ำ

- เทคโนโลยีเพื่อลดการสูญเสียในระบบส่งน้ำ ทั้งในแง่ของการประปา และการชลประทาน ซึ่งมีอัตราการสูญเสียในระบบค่อนข้างสูง
- การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเก็บกักและกระจายน้ำ เช่น องค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งมีวิธีการเก็บกักและกระจายน้ำที่เหมาะสมกับพื้นที่ และไม่ใช้เทคโนโลยีที่ยุ่งยาก

การจัดการทรัพยากรน้ำในอนาคต

การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือกับ Climate Change

- การพัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือ ในการคาดการณ์และประเมินความเสี่ยงของภัยแล้งและน้ำท่วมรายพื้นที่ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศ
- การพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดก๊าซเรือนกระจก ในภาคการผลิต เช่น การเกษตร อุตสาหกรรม พลังงาน
- การพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แนวโน้มสำคัญในอนาคต

แนวความคิดการจัดทำโซนนิ่งภาคเกษตร

การบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์
สอดคล้องกับศักยภาพ
และให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม

การพัฒนาอย่างเป็นระบบ
ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
และลดต้นทุนการผลิต

การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร

เพื่อรักษาดุลใน 4 ด้าน

- สร้างความมั่นคงรายได้ให้เกษตรกร
- ใช้ประโยชน์ที่ดินเต็มตามศักยภาพ
- ตอบสนองตลาดโลก
- รักษาวินัยทางการเงินการคลัง

สร้างเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรในระยะยาว
เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตรทั้งระบบ
เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมอาหาร

โดยคำนึงถึงความหลากหลายของการผลิตสินค้าการเกษตร
(Agricultural Diversification) ซึ่งเป็นจุดแข็งของประเทศไทย

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

1. ปรับปรุงการบริหารจัดการน้ำของภาครัฐ

- ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ (Water Board) เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศอย่างเป็นเอกภาพ ทั้ง 3 องค์ประกอบคือ เส้นทางน้ำ ปริมาณน้ำ และคุณภาพน้ำ
- เพื่อผลักดันให้มีการประกาศใช้ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำพ.ศ. เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีเกิดเอกภาพ
- การบูรณาการงานระหว่างหน่วยงานร่วมกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อน และให้ความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่มีการบูรณาการภารกิจแต่ละหน่วยงานอย่างเป็นระบบ

2. การพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อการเตือนภัยและสร้างความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

- **สร้างศูนย์ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ** การทำแบบจำลองด้านน้ำการพยากรณ์ และระบบเตือนภัย โดยนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ เพื่อประกอบการจัดทำแบบจำลอง รวมทั้งการปรับปรุงเทคนิคในการพยากรณ์เรื่องน้ำ ให้ถูกต้องแม่นยำ
- **ปรับปรุงระบบการเตือนภัยของประเทศ** ให้สามารถติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ เพื่อสามารถสื่อสารและแจ้งเตือนภัยด้านน้ำท่วมและภัยแล้ง ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแม่นยำ ทันทต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับข้อเท็จจริง

3. การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการติดตาม ตรวจสอบ ควบคุม

- ให้มีคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และให้ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงาน โดยให้รายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อ คณะกรรมการในระดับพื้นที่ (คกก. ลุ่มน้ำ) และคกก. ระดับชาติ
- เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและบริหารจัดการน้ำ ผ่านเวทีประชาคม รวมถึงมีการอบรมอาสาสมัครให้ในท้องถิ่น เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างภาครัฐกับชุมชน การจัดตั้งองค์กรที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ เช่น คณะกรรมการลุ่มน้ำ และองค์การผู้ใช้น้ำ เป็นต้น

ความเสี่ยงและความท้าทายที่สำคัญของประเทศไทยในระยะ 20 ปี ข้างหน้า

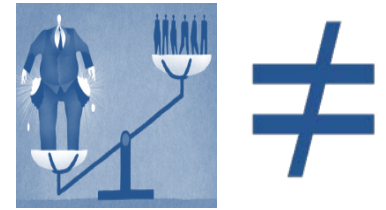
ปัจจัยและเงื่อนไขภายใน

โครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ วัยเด็กและวัยทำงานลดลง

ข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติและแรงงาน ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

ความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ ส่งผลต่อการสร้างความสามัคคีในสังคม และเป็นข้อจำกัดต่อการยกระดับศักยภาพทุนมนุษย์

ความอ่อนแอของการบริหารราชการแผ่นดินจำเป็นต้องปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดี

ปัจจัยและเงื่อนไขภายนอก

กระแสโลกาภิวัตน์ การเคลื่อนย้ายเสรีของคน เงินทุน ข่าวดสาร เทคโนโลยี สินค้าและบริการ

ศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจย้ายมาเอเชีย ความเชื่อมโยงของทุกระบบในภูมิภาค

การแย่งชิงแรงงานและทุน จากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลก

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ส่งผลต่อภาคธุรกิจและการใช้ชีวิตของประชาชน

ภาวะโลกร้อนและสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น เป็นแรงกดดันให้มีการผลิตและการบริโภคเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

น้ำมันมีปริมาณลดลง ราคาแพงขึ้น และการผลิตพืชพลังงานทดแทน ส่งผลต่อ ความมั่นคงทางอาหารของโลก

ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดและกฎเกณฑ์การใช้พื้นที่และความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หลักบริหารจัดการที่ดี ระบอบประชาธิปไตย และสิทธิมนุษยชนมีความเข้มข้นมากขึ้น

ความเสี่ยงและความท้าทายที่สำคัญของประเทศไทยในระยะ 20 ปี ข้างหน้า

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องมีความมั่นคงทางทรัพยากรน้ำบนความยั่งยืนของ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศที่ผันผวนรุนแรงขึ้น
(อุทกภัย / ภัยแล้ง นำไปสู่ความขัดแย้งและแย่งชิงทรัพยากรน้ำ)

ประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการน้ำ
(ขีดความสามารถและเครื่องมือในการบริหารจัดการ)

ความท้าทายในการที่จะสร้างฐานเศรษฐกิจชีวภาพ
(bio-bases)

ความอุดมสมบูรณ์ / เลื่อมโทรมของทรัพยากรน้ำ

การบริหารจัดการน้ำ

ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

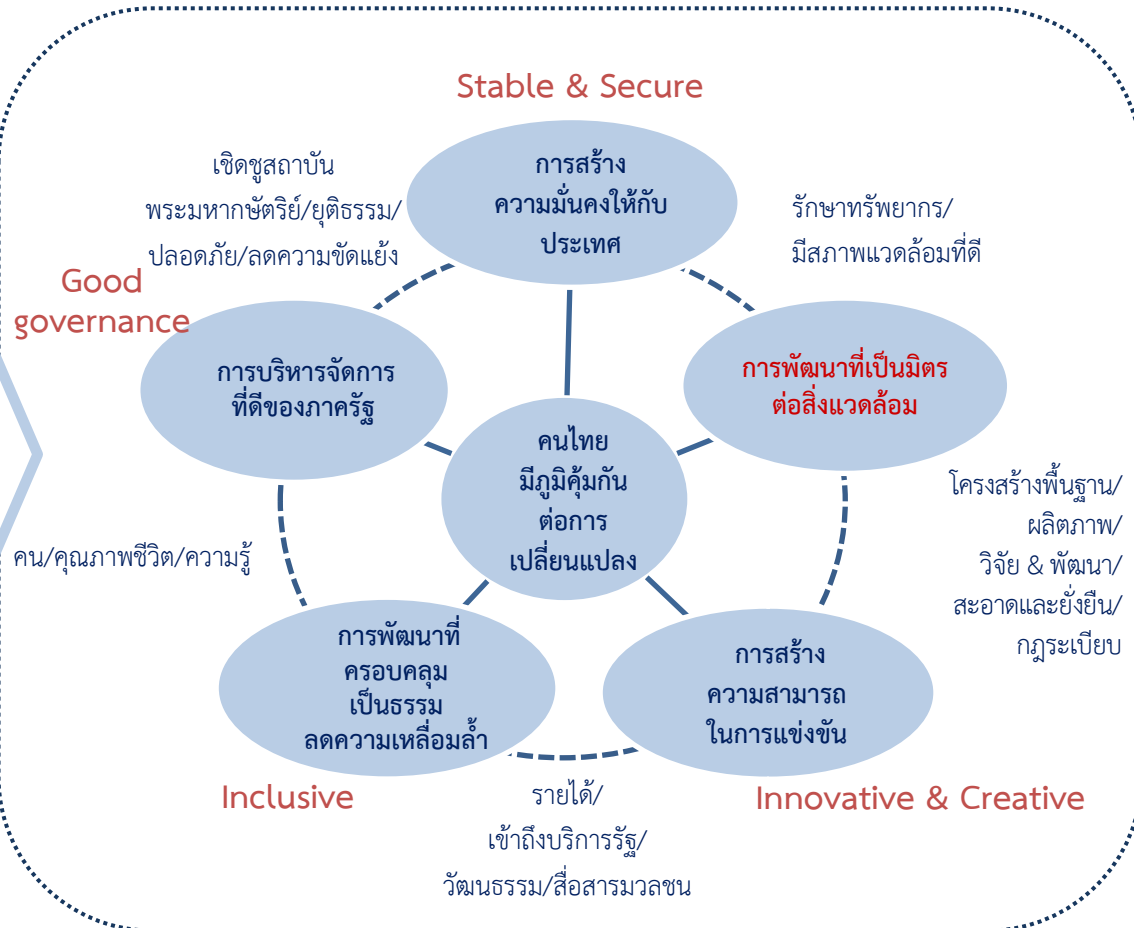
ร่าง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

(พ.ศ. 2558 – 2577)

6 ยุทธศาสตร์หลัก

- ⊕ ความมั่นคง
- ⊕ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน
- ⊕ การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
- ⊕ การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
- ⊕ **การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม**
- ⊕ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

กรอบการพัฒนาระยะยาว

การบริหารจัดการน้ำ ใน ร่าง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2558 – 2577)

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- ✓ **อนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งต้นน้ำ** : ทั้งป่าต้นน้ำลำธาร ป่าชุมชน และป่าชายเลน ดำเนินการปราบปรามและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวด
- ✓ **วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ** : ความเชื่อมโยงทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ มีแหล่งกักเก็บน้ำและแหล่งชะลอน้ำที่เพียงพอ เพิ่มขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และการผันน้ำควบคู่กับแผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง รวมถึงการพัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์และการเตือนภัย ตลอดจนการปรับปรุงองค์กรและกฎหมาย โดยเน้นการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหาร

การบริหารจัดการน้ำ ใน ร่าง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2558 – 2577)

- ✓ **การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ :** เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนพัฒนาองค์ความรู้ บุคลากร องค์กร และเครื่องมือ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำ
- ✓ **ใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม :** เพื่อส่งเสริมให้เกิด การลงทุนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงมูลค่าที่แท้จริง เช่น ปรับปรุงระบบภาษี ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร กลไก กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ เน้นหลักการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน

การบริหารจัดการน้ำ ใน ร่าง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2558 – 2577)

ยุทธศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง : ในด้านการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เสริมสร้างความมั่นคงทางทรัพยากรน้ำ โดยมีการบริหารจัดการในแนวทางที่มีการจัดลำดับความสำคัญและเสริมหนุนต่อกัน

ยุทธศาสตร์การสร้างความสามารถในการแข่งขัน : โดยฟื้นฟูดูแลรักษาแหล่งน้ำ ป่าไม้ ควบคู่กับการใช้ประโยชน์อย่างสมดุล โดยให้เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วม มีการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนทั้งผิวดินและใต้ดิน ให้เพียงพอกับความต้องการ

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางสังคม : แก้ไขปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรน้ำอย่างเป็นธรรม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และผู้ด้อยโอกาส

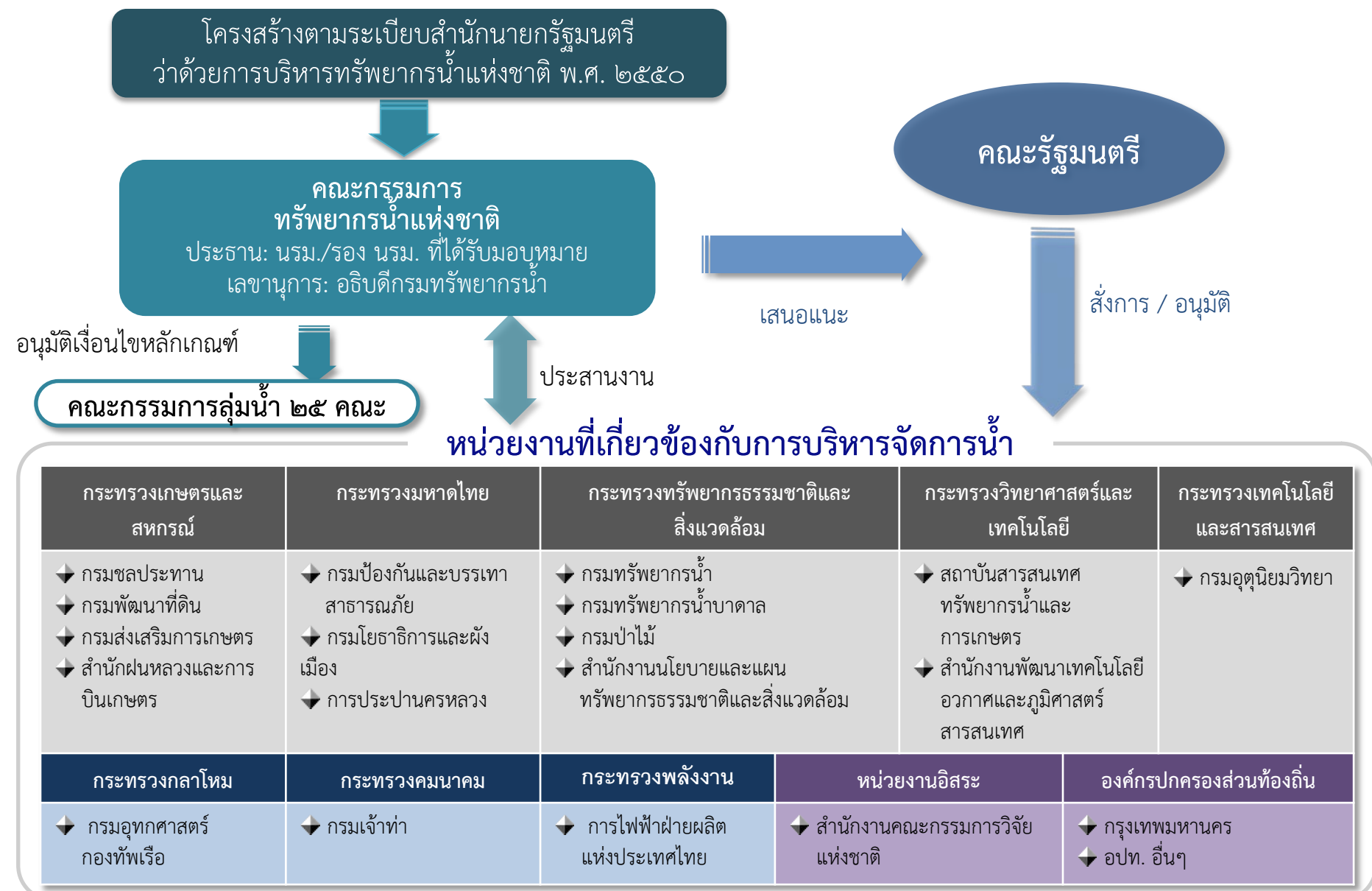

ขอบคุณ

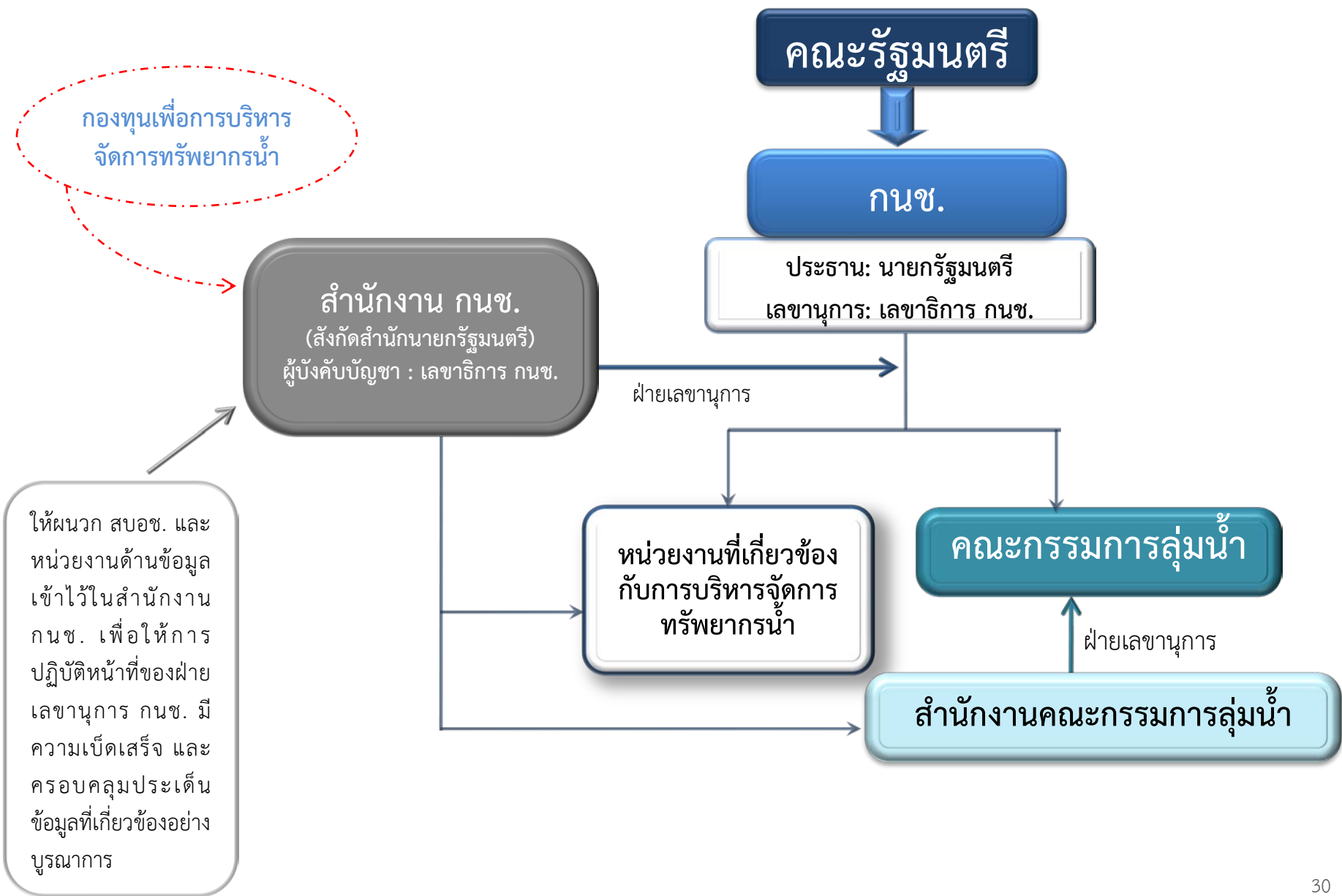
<http://www.nesdb.go.th>

Back Up

การดำเนินงาน : ข้อเสนอโครงสร้างองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ในอนุฯ ๔

ความก้าวหน้า : การปรับปรุงองค์กร เพื่อให้ กนช. เป็น National Water Board - อำนาจหน้าที่ของ กนช.

ของ กนช. ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๘๕/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘

รายชื่อ	ตำแหน่ง
๑. นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
๒. รองนายกรัฐมนตรี (พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ)	รองประธานกรรมการคนที่ ๑
๓. รองนายกรัฐมนตรี (มรว. ปรีดียาธร เทวกุล)	รองประธานกรรมการคนที่ ๒
๔. รองนายกรัฐมนตรี (นายอรรถยุทธ ยุทธวงศ์)	รองประธานกรรมการคนที่ ๓
๕. รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร)	รองประธานกรรมการคนที่ ๔
๖. รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)	รองประธานกรรมการคนที่ ๕
๗. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๘. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๙. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
๑๑. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๑๒. อธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
๑๓. อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	กรรมการ
๑๔. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน)	กรรมการ
๑๖. พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ	กรรมการ
๑๗. นายปรโมทย์ ไหม่กัถ์	กรรมการ
๑๘. นายกิจจา ผลภาณี	กรรมการ
๑๙. นายธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล	กรรมการ
๒๐. นายอานนท์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
๒๑. นายอำพน กิตติอำพน	กรรมการ
๒๒. - ๒๗. ผู้ซึ่ง นรม. แต่งตั้งจากกรรมการลุ่มน้ำ หรือ ตัวแทนองค์กรผู้ใช้น้ำ (จำนวนไม่เกิน ๖ คน)	กรรมการ
๒๘. อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ	กรรมการและเลขานุการ
๒๙. รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๖๙)
๒. เสนอแนะนโยบายหรือแผนงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ที่จำเป็นต้องดำเนินการต่อ กรม.
๓. จัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนปฏิบัติการในภาพรวมของประเทศ
๔. กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการจัดสรรและควบคุมการใช้ทรัพยากรน้ำให้มีความเหมาะสม
๕. พิจารณา ตรวจสอบแผนปฏิบัติการ แผนงานโครงการของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
๖. อำนวยการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ฯ
๗. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานตามความจำเป็น เป็นต้น

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ มีมิติที่จำเป็นต้องคำนึงถึง ๓ องค์ประกอบ กล่าวคือ เส้นทางการไหล ปริมาณน้ำ (น้ำท่วม น้ำแล้ง) คุณภาพน้ำ อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการน้ำของประเทศไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเนื่องจาก

๑. กลไกในการทำงานระหว่างหน่วยงานยังไม่เป็นระบบและมีเอกภาพเท่าที่ควรส่งผลให้การดำเนินงานมีความซ้ำซ้อน ขาดการประสานและการบูรณาการการทำงานตามภารกิจ อาทิ การเตือนภัย การบูรณะชุดลอกพื้นพื้แหล่งน้ำ การจัดระบบป้องกันน้ำท่วม การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค และระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น

๒. กลไกคณะกรรมการระดับนโยบายที่มีอยู่ไม่สามารถผลักดันนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกลไกของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ซึ่งเป็นกลไกที่ตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ปี ๒๕๕๐ แต่ด้วยอำนาจหน้าที่ไม่ได้ครอบคลุมภารกิจสำคัญ เช่น ไม่ได้กำหนดให้เป็นหน่วยงานที่พิจารณาอนุมัติโครงการเกี่ยวกับน้ำ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี ทำให้การผลักดันแผนนโยบายการบริหารจัดการน้ำไปสู่การปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ เป็นต้นมา กนช. ไม่ได้มีการประชุมและขับเคลื่อนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแต่อย่างใด

๓. กลไกคณะกรรมการในระดับพื้นที่ไม่สามารถผลักดันให้มีแผนงาน/โครงการในพื้นที่ (Bottom up) ได้ โดยคณะกรรมการลุ่มน้ำที่เป็นกลไกภายใต้ กนช. ไม่สามารถผลักดันแผนงานที่สอดคล้องกับนโยบายบริหารจัดการน้ำของประเทศได้ เนื่องจากการเสนอแผนงานโครงการจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก กนช.

๔. ปัญหาในการดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่และท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔.๑ ศักยภาพและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการบริหารจัดการ โดย อปท. ได้รับการถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในการดำเนินการคือ ความไม่พร้อมทั้งในเรื่องบุคลากร องค์ความรู้และงบประมาณที่มีอยู่จำกัด ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานบางอย่างที่ อปท. ได้รับการถ่ายโอนไม่พร้อมใช้งาน รวมทั้งหน่วยงานผู้ถ่ายโอนไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมให้ กับ อปท. ในการบริหารงานที่ได้รับการถ่ายโอนมาอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ การจัดการเชิงพื้นที่ที่ยังไม่มีเอกภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะใน อปท. ขนาดใหญ่ที่ต้องบริหารจัดการน้ำ ทำให้มีพื้นที่ให้จัดการจำนวนมาก ส่งผลให้สามารถจัดการดูแลได้ครบทุกพื้นที่

๖. กลไกการบริหารจัดการน้ำในภาวะวิกฤต ต้องมีการบูรณาการการบริหารจัดการ ระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง แม้ว่าการจัดการสาธารณภัยของประเทศจะได้นำพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้ร่วมกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกลไกการจัดการในภาวะวิกฤตที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอด แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องการประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การจัดการสาธารณภัยและอุทกภัยในภาวะวิกฤต ไม่มีเอกภาพเท่าที่ควร

วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ ประธานคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ) ในคราวประชุมหารือเกี่ยวกับรายละเอียดของ (ร่าง) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ณ ห้องประชุมสำนักรัฐมนตรี ชั้น ๑๑ กระทรวงพาณิชย์ ได้มีมติมอบหมายให้ สศช. วิเคราะห์และประมวลข้อสรุป (ร่าง) พ.ร.บ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) กรมทรัพยากรน้ำ (ทน.) และอนุกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเกี่ยวกับการจัดองค์กร และการออกกฎ (อนุฯ ชุดที่ ๔) แล้วนำเสนอประธานฯ ก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๘ สศช. ได้จัดประชุมหารือร่วมระหว่าง สปช. ทน. และอนุกรรมการฯ ชุดที่ ๔ ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับองค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ควรมีองค์กร ๒ ระดับ คือ

องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับชาติ เห็นควรให้มีการปรับปรุงองค์กรให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในภาวะวิกฤติและในภาวะปกติ โดยองค์ประกอบของ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ที่จะดำเนินการปรับปรุง จะต้องสามารถทำหน้าที่เป็น National Water Board ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีกลไกรองรับการปฏิบัติงานเพื่อผลักดันการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับพื้นที่ในรูปแบบของคณะกรรมการลุ่มน้ำและกรรมการลุ่มน้ำสาขา ให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น

องค์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำ ซึ่งอยู่ในรูปของ คณะกรรมการลุ่มน้ำนั้นอาจไม่จำเป็นต้องมีจำนวน ๒๕ ลุ่มน้ำ ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของกนช. ที่จะดำเนินการปรับปรุงและจัดตั้งขึ้นเป็นผู้พิจารณา เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำ และ/หรือคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา สามารถเป็นกลไกที่สะท้อนความต้องการของภาคีการพัฒนาในพื้นที่ ที่เชื่อมโยงกับคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และสามารถเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและเอกภาพในการบริหารจัดการน้ำภายในลุ่มน้ำของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

	โครงสร้าง กนช. เดิม	โครงสร้าง กนช. ใหม่
องค์ประกอบ	• นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ • ไม่ได้กำหนดจำนวนและสัดส่วนของผู้แทนจากภาคส่วนต่างๆ ไว้ระบุเพียง โดย กนช. ชุดหลังสุด (รัฐบาลอภิสิทธิ์) มีจำนวนรวม ๔๐ คน อาทิ รมว. ๓ คน ปลัดกระทรวงและเทียบเท่า ๑๐ คน อธิบดี ๓ คน ผู้แทนกรรมการลุ่มน้ำ ๙ คน ผู้แทน อปท. ๓ คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ๗ คน • อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ เป็นกรรมการและเลขานุการ	กนช. มีจำนวนรวม ๒๐ คน ประกอบด้วย • นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ • ขรชก. ระดับปลัดกระทรวงและเทียบเท่า ๖ คน คือ ปลัดฯ กษ. ทส. มท. ผอ.สงป. และ ลศช. ผู้แทนผู้ใช้ลุ่มน้ำ ๖ คน และ ผู้ทรงคุณวุฒิ ๖ คน • เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ กนช. เป็นกรรมการและเลขานุการ หมายเหตุ: ให้มีการตั้ง กก.สรรหา เพื่อคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ
อำนาจหน้าที่	• เสนอแนะนโยบาย แผนงาน และแผนปฏิบัติการ รวมถึงให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ ตลอดจนกรอบงบประมาณในด้านการบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศแบบบูรณาการ ต่อคณะรัฐมนตรี • ประสานงานกับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ คณะกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางจัดการสิ่งแวดล้อมในการบริหารทรัพยากรน้ำ และจัดทำแผนป้องกันภัยพิบัติอันเนื่องมาจากทรัพยากรน้ำและการรักษาคุณภาพน้ำ • พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศตามที่คณะกรรมการลุ่มน้ำนำเสนอ • กำหนดลำดับความสำคัญเพื่อการจัดสรรและควบคุมการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ • กำหนดแนวทางการติดตามและประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจด้านทรัพยากรน้ำไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของ กนช. ได้ตามความจำเป็น • ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้และปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย	• กำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ทั้งในภาวะปกติ และในภาวะวิกฤติ และเสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ • กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และให้คำแนะนำการดำเนินการตามนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในภาวะวิกฤติ • กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และกลั่นกรองแผนงาน/โครงการและงบประมาณ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง • ติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ทั้งในภาวะปกติ และในภาวะวิกฤติ และรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ • เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการตรากฎหมาย และการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการจัดการน้ำระหว่างประเทศ • ศึกษาเรื่องกองทุนทรัพยากรน้ำ และเรื่องการปรับปรุงองค์การบริหารจัดการด้านน้ำของรัฐ ในบทเฉพาะกาลของ ร่าง พ.ร.บ.

การดำเนินงาน : ปรับปรุงโครงสร้าง คกก. ลุ่มน้ำ

	โครงสร้างคณะกรรมการลุ่มน้ำ เดิม	โครงสร้างคณะกรรมการลุ่มน้ำ ใหม่
องค์ประกอบ	มีคณะกรรมการฯ จำนวนไม่เกิน ๓๕ คน ประกอบด้วย • เลือก ๑ คนจากกรรมการ เป็นประธาน • ผู้แทนส่วนราชการ • ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น • ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำ • ผู้ทรงคุณวุฒิ • ให้ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรน้ำภาคเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงจำนวนผู้แทนจากภาครัฐและภาคเอกชนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน	มีคณะกรรมการฯ รวมไม่เกิน ๓๐ คน ประกอบด้วย • เลือก ๑ คนจากกรรมการ เป็นประธาน • เลือก ๒ คนจากกรรมการ เป็นรองประธาน • ผู้แทนส่วนราชการ ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำ (ไม่เกิน ๘ คน) เป็นกรรมการ • ผู้แทน อปท. โดยลุ่มน้ำนั้นคัดเลือกกันเอง (ไม่เกิน ๘ คน) เป็นกรรมการ • ผู้แทนผู้ใช้น้ำ โดยลุ่มน้ำนั้นคัดเลือกกันเอง และให้มีผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำที่เป็นเกษตรกรอย่างน้อยก็หนึ่ง (ไม่เกิน ๘ คน) เป็นกรรมการ • ผู้ทรงคุณวุฒิ (ไม่เกิน ๕ คน) เป็นกรรมการ • ผอ. ลุ่มน้ำ (เจ้าหน้าที่ สำนักงาน กนช.) เป็นกรรมการและเลขานุการ
อำนาจหน้าที่	๑. เสนอความเห็นต่อ กนช. เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการบริหารทรัพยากรน้ำ ๒. จัดทำแผนการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ และประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ พร้อมทั้ง ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ ๓. พิจารณาจัดลำดับความสำคัญ พร้อมทั้งกำหนดปริมาณการใช้น้ำในแต่ละกิจกรรม และให้คำแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารทรัพยากรน้ำจากแหล่งน้ำขนาดเล็ก ๔. โกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ ๕. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กนช. มอบหมาย	๑. จัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนแม่บท การบริหารจัดการลุ่มน้ำ ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ นำเสนอต่อ กนช. เพื่อพิจารณาอนุมัติ ๒. ในกรณีที่เกิดภาวะวิกฤติในระดับลุ่มน้ำ ให้คณะกรรมการลุ่มน้ำดำเนินการตามแผนภาวะวิกฤติที่วางไว้ ๓. ให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรน้ำของคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา ๔. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อ กนช. เกี่ยวกับแผนงานและโครงการหรือกิจกรรมอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อแหล่งน้ำหรือลุ่มน้ำ ๕. โกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ ๖. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ กนช. มอบหมาย หมายเหตุ: คกก. ลุ่มน้ำ ไม่จำเป็นต้องมีจำนวนครบทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ ทั้งนี้ ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ กนช.

เห็นควรให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สำหรับใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการบริหารจัดการของ คณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำสาขา เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาลุ่มน้ำ ทั้ง ในยามปกติและยามวิกฤติ โดยกองทุนควรอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สกนช.)

แหล่งที่มาของกองทุนทรัพยากรน้ำนั้น มาจาก ๒ แหล่ง ได้แก่ (๑) ทุนประเดิมจากการจัดสรรของรัฐบาล และ (๒) จากการเก็บค่าใช้น้ำจากกิจการอุตสาหกรรม และพาณิชย์ขนาดใหญ่ ตามที่กำหนดไว้ใน ร่าง พรบ.น้ำ พ.ศ. ... เพื่อใช้ในการบริหารจัดการลุ่มน้ำ โดยให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนทรัพยากรน้ำ ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุนให้เกิด ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคณะกรรมการบริหารฯ จะต้องมีเลขาธิการ คณะกรรมการนโยบายน้ำแห่งชาติเป็นกรรมการร่วมอยู่ด้วย ทั้งนี้ สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับกองทุนทรัพยากร น้ำ ให้ กนช.เป็นผู้พิจารณากำหนดรายละเอียดต่อไป